

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор,
директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

заробітної плати. Це негативно впливає на діяльність підприємств, часта зміна робітників не дозволяє підвищувати ефективність роботи. Тому, багато підприємств, особливо у харчової промисловості, є збитковими.

Для підвищення ефективності роботи підприємств, впровадження інновацій, нової техніки, технологій, необхідні кваліфіковані робітники, які здатні до новацій і бажають «двигатися» вперед, розвиватися. Для цього необхідно, щоб заробітна плата робітника відповідала витратам праці.

Література

1. Основні показники ринку праці. URL: <http://kh.ukrstat.gov.ua/index.php/osnovni-pokaznyku-rynku-pratsi-richni-dani>

2. Середня плата: динаміка та темпи. URL: <https://pon.org.ua/novyny/8157-2.serednya-zarobtna-plata-dinamka-ta-tempi.html>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Васьковська К.О., к.е.н., доцент

Космачевська Е.В., магістрант

Орлова А.Ю., магістрант

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Важливе місце в умовах постійних інфляційних процесів займає проблема визначення раціональної оцінки запасів, характерної для нашої країни, тому приймаючи до уваги тенденції розвитку як світової, так і національної економік необхідно визначити склад та місце запасів в структурі об'єктів обліку підприємства, а також проаналізувати методи оцінки запасів при їх вибутті з метою визначення оптимальних для ефективного управління діяльністю підприємства.

Дослідження наукової літератури свідчать, що в складі матеріальних ресурсів запаси займають провідне місце, зокрема мають вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

Отже, відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та МСБО 2 «Запаси», запаси – активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [1-2].

У всіх сферах господарювання підприємства використовуються виробничі запаси. Для ефективного управління ними необхідно

використовувати раціональний метод списання запасів, що значно впливає на визначення фінансового результату діяльності підприємства.

Так, згідно нормативних джерел, існує 5 методів оцінки запасів при їх вибутті: метод ідентифікованої собівартості, метод середньозваженої собівартості, метод ФІФО, метод стандартних витрат, метод роздрібних цін.

Підприємство, при виборі методу оцінки списання виробничих запасів підприємство, бере увагу на такі фактори: широта асортименту запасів; мінімально необхідний розмір; модливість та частота поповнення; особливості зберігання та управління запасами на підприємстві; цінова політика, система знижок при закупівлі; технічні можливості автоматизації обліку.

Сума збільшення собівартості запасів залежить від обраного методу списання запасів на витрати виробництва.

На нашу думку, найточнішим методом списання запасів є метод ідентифікованої собівартості. Відповідно до нього запаси списуються за ціною їх надходження на підприємство. Даний метод застосовується якщо запаси були придбані для подальшої реалізації на замовлення (наприклад літакобудування) або для запасів які не взаємозамінні (торгівля автомобілями, ювелірними виробами, нерухомістю). Для використання цього методу обов'язковою умовою є можливість встановлення за кожною одиницею об'єкту обліку ціни (істотна собівартість).

До переваг даного методу можна віднести високу точність результату, зручність використання на підприємствах харчової промисловості з невеликою кількістю запасів або вартість запасів є дуже великою. Серед недоліків виділяють трудомісткість та такий момент, що однакові запаси можуть враховуватися по різній вартості, що не завжди є зручним.

З огляду наукової та навчальної літератури, метод середньозваженої собівартості списання запасів на витрати виробництва є найзручніший для підприємств, які використовую велику кількість найменувань товару. Його варто використовувати в умовах нестабільності та інфляційних процесів.

Перевагами методу середньозваженої собівартості є найбільша відповідність чистого прибутку, який має середнє значення, фактичним значенням. Також даний метод полегшує роботу працівникам підприємства і не вимагає від них детального обліку руху за кожною одиницею товарів.

Найбільш доцільним, з нашого погляду, буде використання методу ФІФО для запасів, які швидко втрачають свої корисні властивості (фрукти, овочі, продукти харчування тощо).

Відповідно до цього методу запаси вибувають у хронологічному порядку, діє припущення, що запаси які надійшли першими, першими і будуть використані, для запобігання їх псування.

Переваги методу ФІФО є простота використання, можливість маніпулювати прибутком оскільки залишки невикористаних запасів

відображаються у фінансовій звітності за цінами, максимально наближеними до ринкової вартості на дату складання фінансової звітності та в період постійного зростання цін метод дає найбільш високий з можливих рівень чистого доходу.

Недоліки методу ФІФО є заниження величини витрат запасів, які списуються за закупівельними цінами на собівартість продукції, що призводить до завищення фінансових результатів та прибуток в цілому, і тому підприємства сплачують більші суми податку на прибуток.

Оцінка запасів за нормативними витратами полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції (робіт, послуг), які встановлює підприємство, ураховуючи нормальні рівні використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін. Норми затрат і цін у нормативній базі регулярно переглядаються та оновлюються, це відбувається для забезпечення максимально наближення нормативних затрат до фактичних. Виявлені в звітному періоді наднормативні витрати зараховуються до складу собівартості реалізованої продукції [1].

Нормативний метод обліку вибуття запасів є основним для промислових підприємств зі складною технологією, а також для сезонних галузей.

Перевагами даного методу є можливість поточного оперативного обліку витрат шляхом обліку відхилень від норм та охоплення нормативними калькуляціями значної частини витрат.

До недоліків можна віднести постійний перегляд норм використання запасів, праці, виробничих потужностей та діючих цін.

Підприємствами роздрібною торгівлі використовується метод ціни продажу, який полягає у застосуванні середнього відсотка торгівельної націнки на товари. В такій ситуації собівартість реалізованих товарів визначається як різниця між роздрібною вартістю реалізованих товарів і сумою торгової націнки на них.

Переваги даного методу є зручність для застосування саме в роздрібній торгівлі, тому що не потребує громіздких і детальних розрахунків.

Серед недоліків виділяють відображення у балансі продажної вартості товарів за вирахуванням нереалізованої торгової націнки. Розрахована у такий спосіб величина досить приблизна і може відхилитися від реальної вартості товарів.

Використання розглянутих методів оцінки вибуття запасів при їх списанні на витрати виробництва дає можливість додатково забезпечити керівників підприємств важливою інформацією, яка є суттєвою при формуванні та аналізі цінової політики з метою визначення точки беззбитковості виробництва окремих видів продукції, а також загальної оцінки фінансових результатів суб'єкта господарювання [3, 4].

Згідно П(С)БО 9 «Запаси» кожне підприємство самостійно обирає один із можливих методів списання запасів. Важливим є вибрати саме той метод який дозволить найбільш точно проводити оцінку діяльності підприємства з урахуванням специфіки діяльності данного підприємства.

Оскільки вибір найкращого методу для будь якого підприємства залежить від значної кількості факторів, які по-різному впливають на діяльність кожного окремо взятого підприємства і на результати цієї діяльності, радити, якому з методів надати перевагу недоцільно.

Так, вибір оптимального методу списання запасів на витрати підприємства дозволить отримувати максимальний прибуток для подальшого розвитку підприємства та забезпечення підвищення ефективності його діяльності.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_021
3. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : [навч. посіб.] / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. К. : Центр учбової літератури, 2013. 688 с.
4. Павлов П.В. Особливості використання різних методів оцінки запасів / П.В. Павлов // Науково-технічний збірник. 2010. №56. С. 217-223.
5. Концептуальні засади управління економічно-безпечним інноваційним розвитком промислового підприємства та формування його аналітичних інструментів / Л.О. Волощук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2015. № 1 (17). С. 234-241.

ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОЇ ВРАЗЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

Тарасова О.В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

В умовах зростаючої залежності України від зовнішніх кредиторів та сировинної моделі економіки, основними індикаторами фінансової вразливості економіки держави є розміри дефіциту бюджету, державного боргу та обсягу міжнародних резервів. При формуванні цих показників важливо знайти компроміс між забезпеченням фіскальної складової та соціальним захистом й стимулюванням економічного зростання. Але необхідність дотримання показників розміру бюджетного дефіциту та

ІСТОРИЧНИХ АСПЕКТ

- Седікова І. О., д.е.н., професор; Мандрикі́н Д. В., асистент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
56. ДЕМОГРАФІЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ГРУЗИИ В УСЛОВИЯХ КОВИДПАНДЕМИИ 183
Чичинадзе Борис, д.э.н, Кутаисский Государственный Университет им. Ак. Церетели, г. Кутаиси, Грузия
57. СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА НЕТОВАРНІМИ ОПЕРАЦІЯМИ 184
Немченко В.В., д.е.н., професор; Галаган І.В., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
58. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ 188
Ощепков О.П., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
59. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ 191
Васьковська К.О., к.е.н., доцент; Космачевська Е.В., магістрант, Орлова А.Ю., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
60. ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОЇ ВРАЗЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ 194
Тарасова О.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
61. ЕКОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 197
Немченко В.В., д.е.н., професор; Єдлічка Є.А.. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
62. СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА 199
Мельник Ю.М., д.е.н., професор; Сарієва Г.І, бакалавр, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
63. ОЦІНКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ 202
Мельник Ю.М., д.е.н., професор; Щегульцова А.О, магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
64. АКТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 208
Євтушевська О.О., к.е.н., доцент; Андрєєва М.В., бакалавр. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
65. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ 213
Маркова Т.Д., к.е.н., доцент; Пчелянська Г.Б., старший викладач; Домброван Я.Ю., бакалавр. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
66. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ, РОЗВИТОК ТА СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ 215
Іванченкова Л.В., д.е.н., професорка; Хутак Артур Шир Ага, аспірант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна